Zo skutočností zistených porotcami, ktoré sú vyšeuvedené, neľze dovodiť, že by obžalovaná bola donútená ku spáchaniu trestného činu neodolateľnou silou fyzickou, následkom ktorej by sa bola stala len predmetom vôle iného. Neľze však dovodiť vzhľadom na to, jako je zistené porotcami, že posledná hádka medzi obžalovanou a jej manželom a vyhrážanie tohoto staly sa pred 9. hodinou večer kritického dňa a že poškodený bol usmrtený až okolo 12. hodiny v noci, a to vo spánku, že by vyhrážky manžela boly také, ktoré by priamo pred činom ohrožovaly život obžalovanej alebo jej príslušníkov, alebo že by nemohlo byť nebezpečie odvrátené iným spôsobom (odchodom z domu atď.) a že by teda bola obžalovaná donútená ku spáchaniu činu silou psychickou.

Vzhľadom k uvedenému mýlili sa porotcovia, keď kladne riešili šiestu otázku právnu znejúcu na neodolateľné donútenie a mýlil sa tiež porotný súd, keď následkom právneho omylu porotcov oslobodil obžalovanú z obžaloby, a zapríčinil tak zmätok podla § 385, čís. 1 c) tr. p.

Čís. 6134.

Předpis druhé věty § 134 tr. zák. o příčinné souvislosti vyslovuje všeobecnou zásadu, platnou pro celý obor trestního práva; stačí tedy i pro skutkovou podstatu přečinu podle § 356 tr. zák., vyvolal-li pachatel jen jedinou z podmínek nastalého výsledku.

Nevědomost je »na bíle dni« ve smyslu § 356 tr. zák., dopustil-li se lékař chyby, z níž je jeho nevědomost zřejma. Není třeba nevědomosti nadprůměrné, ba ani hrubé nebo i neodborníkovi zřejmé. Může se projevit i tím, že lékař nesprávně aplikuje na konkretní případ poznatky a methody lékařské vědy, které jsou mu známy.

Zákon čís. 114/1929 Sb. z. a n. dovoluje diplomovanému lékaři výkon lékařské prakse, předpokládá se však, že svědomitý a svých povinností dbalý lékař nepodnikne zákrok, který nemůže pro nedostatek prakse s úspěchem provésti bez ohrožení zdraví nemocného.

(Rozh. ze dne 14. února 1938, Zm II 253/37.)

Obžalovaný Dr. A. po promoci na doktora veškerého lékařství nebyl nikde jako lékař prakticky zaměstnán a ihned si otevřel ordinaci jako praktický lékař. Ačkoli neměl zvláštního odborného chirurgického vzdělání a prakse, prováděl na svých pacientech velmi choulostivé, nebezpečné a namnoze úplně nevhodné břišní operace, jež v mnoha případech skončily smrtí. Nalézací soud uznal ho vinným přečinem provinění lékaře nevědomostí podle § 356 tr. zák. a uložil mu podle § 335 tr. zák. trest na svobodě; zároveň podle § 356 tr. zák. mu zapověděl provozování lékařství dotud, až v nové zkoužce dokáže, že nabyl vědomostí, jichž se mu nedostávalo; podmíněný odklad výkonu trestu nepovolil.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného, pokuď čelila proti výroku o vině; naproti tomu vyhověl jeho zmateční stížnosti, pokud čelila proti výroku rozsudku o trestu na

svobodě, a zrušil jako zmatečný rozsudkový výrok, jímž byl obžalovanému podle § 335 tr. z. za použití § 260 b) tr. z. uložen trest tuhého vězení 8 měsíců, zostřeného postem čtrnáctidenně; výrok o podmíněnosti odsouzení odpadl.

Z důvodů:

Provádějíc důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. současně s hmotně-právním důvodem zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a) tr. ř., tvrdí zmateční stížnost předně, že rozsudek je zmatečný jednak proto, že nalézací soud nezjistil rozhodné skutečnosti, které by mohly odůvodniti podřadění jednání obžalovaného pod skutkovou podstatu přečinu podle § 356 tr. z., resp. že jeho skutková zjištění jsou v rozporu se spisy, při čemž má zřejmě na mysli vadu nedostatku důvodů, pokud se týče vadu neúplnosti.

Zmateční stížnosti nutno sice přisvědčiti, že ke skutkové podstatě přečinu podle § 356 tr. z. se vyžaduje, aby chyby, kterých se lékař při léčení nemocného dopustil, byly v příčinné souvislosti se smrtí nemocného a aby šlo o takové chyby, z nichž je nevědomost lékařova na bíle dni; zmateční stížnost je však neodůvodněná, pokud tvrdí, že nalézací soud uvedené skutečnosti nezjistil.

Pokud zmateční stížnost předně namítá, že jednání obžalovaného ve všech čtyřech případech, jimiž byl vinným uznán, nebylo v příčinné souvislosti se smrtí dotčených osob, neprovádí z převážné části touto výtkou uplatňovaný hmotněprávní zmatek podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. po zákonu, ježto nevychází ze souhrnu skutkových zjištění, nýbrž, reprodukujíc pouze, a to mnohdy ještě neúplně a důsledkem toho zkresleně jednotlivé průvodní prostředky, snaží se jejich samovolným rozborem a samovolným oceňováním částečně i dovoláváním se novot, dokázati, že závěr nalézacího soudu o příčinné souvislosti není správný.

Zjištění nalézacího soudu, že příčinou smrti M. byl celkový zánět pobřišnice, způsobený operací provedenou obžalovaným, majícím nedostatečnou chirurgickou průpravu, v ordinačních místnostech, tedy v nevhodném místě, za primitivní asistence; že příčinou smrti N. byl způsob provedení operace obžalovaným; u O. pak způsob ošetřování náhodou otevřeného měchýře obžalovaným, a konečně u P. způsob zjištění diagnosy a jeho rozhodnutí se k operaci jakož i způsob jejího provedení, mají plnou oporu ve výsledcích průvodního řízení, a to zejména v posudku soudní lékařské rady, jehož se rozsudek výslovně dovolává. Zjištění ta plně ospravedlňují závěr nalézacího soudu, že uvedené chyby obžalovaného, jichž se dopustil při léčení nemocných, byly ve všech těchto případech v příčinné souvislosti se smrtelným výsledkem jeho léčení. Jelikož předpis druhé věty § 134 tr. z. o příčinném vztahu vyslovuje obecnou zásadu platnou pro celý obor trestního práva (rozh. čís. 3819 víd. sb.), platí i pro skutkovou podstatu přečinu § 356 tr. z., že se k přičtení trestního výsledku nevyžaduje, aby výsledek nastal výhradně z konání (nebo opominutí) pachatelova, nýbrž že dostačí, vyvolal-li pachatel jedinou z více

podmínek nastalého výsledku (rozh. čís. 332, 361 Sb. n. s. a j.). Vzhledem k tomu stačí k příčinné souvislosti v případu M., když, jak rozsudek zjistil, obžalovaný svým jednáním (opominutím) pouze přispěl ke smrti jmenované osoby.

Není proto zmatek podle § 281, čís. 9 a) tr. ř., ani pokud je proveden po zákonu, v tomto ohledu opodstatněn. — — —

Zmateční stížnosti nelze však přisvědčiti, ani pokud vytýká, že nalézací soud pochybil jednak tím, že nesprávně vyslovil, že chyby obžalovaného byly takového stupně, že je z nich nevědomost na bíle dni, jednak tím, že, ač to nevyslovil, podřadil jednání obžalovaného pod skutkovou podstatu přečinu podle § 356 tr. z. Těmito výtkami uplatňuje zmateční stížnost vpravdě pouze zmatek podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. Zmateční stížnost je na omylu, má-li za to, že jen taková nevědomost je na bíle dni, která je okatá a každému zřejmá. K přičítatelnosti viny podle § 356 tr. z. stačí taková chyba, ze které je nevědomost zřejmá. Slovo »na bíle dni« nemá jiného smyslu, než že musí jíti o takovou chybu, ze které je nevědomost zřejmá, není však třeba, aby šlo o nějakou nevědomost nadprůměrnou, ba ani o nevědomost hrubou, tím méně o nevědomost každému, tedy i neodborníkovi (laikovi) zřejmou. Mluví-li rozsudek o nevědomosti hrubé, chce tím zřejmě, vzhledem ke znění rozsudkového výroku, označiti nevědomost jsoucí na bíle dni. Výklad zastávaný zmateční stížností nemá opory v literatuře (Herbst II. z r. 1883, str. 126, Altmann I., 830), ani v judikatuře (rozh. čís. 1108, 1441 víd. sb., čís. 2313 Sb. n. s.). Závěr nalézacího soudu, že u obžalované šlo o takové chyby, z nichž je jeho nevědomost zřejmá, t. j. na bíle dni, má pak plnou svoji oporu ve skutkových zjištěních o tom, jak si obžalovaný při provádění operací, pokud se týče při léčení těmto operacím předcházejícím neb následujícím počínal, o čemž se již stala zmínka. Nalézacím soudem zjištěná okolnost, že lékaři-znalci Dr. B. a Dr. K. neposuzovali obžalovaného tak přísně, jak učinila soudní lékařská rada, na věci nic nemění, ježto, jak již dovozeno, je posudek soudní lékařské rady již podle zákona nadřaděn posudku znalců — lékařů jí přezkoumanému, důsledkem čehož odlišnost názoru znalců lékařů není důkazem nesprávnosti posudku soudní lékařské rady, o kterýžto posudek nalézací soud opírá svoje zjištění o chybách obžalovaného při léčení nemocných, jakož i svůj závěr, že šlo o takové chyby, z nichž je nevědomost na bíle dni. Důsledkem toho nebylo vůbec příčiny a příčilo se naopak ustanovení § 126, posl. odst. tr. ř., že nalézací soud po vyžádání posudku lékařské rady ještě při posledním hlavním přelíčení vyslechl znalce — lékaře o otázkách řešených již posudkem lékařské rady. — — —

Ke skutečnosti, že obžalovaný dosáhl doktorátu lékařství, nalézací soud přihlédl, nepochybil však, když přes to, že podle § 1 zák. čís. 114/1929 Sb. z. a n. dosažení diplomu doktora veškerého lékařství na některé universitě československého státu opravňuje dotčenou osobu vykonávati lékařskou praksi na zdejším území, shledal v chybách, kterých se obžalovaný při léčení nemocných dopustil, nevědomost, neboť složení předepsaných zkoušek nevylučuje ještě možnost, že se osoba jim se podro-

bivší a dosáhnuvší důsledkem toho diplomu lékařského, dopouští v praksi lékařské takových chyb, které svědčí o nevědomosti, a to i v krátké době uplynuvší po skončení studií. Z toho pak, že v uvedeném zákoně není předepsána nějaká zkušební doba, nemůže obžalovaný nic ve svůj prospěch dovozovati, neboť zákonodárce dovoluje diplomovanému lékaři výkon lékařské prakse, poněvadž předpokládá, že lékař použije základů získaných studiemi na lékařské fakultě a zejména theoretických vědomostí k pokračování ve vzdělávání se v oboru praktickém. Při tom nutno počítati s tím, že svědomitý a svých povinností dbalý lékař zanechá, byť i v mezích svého zákonitého oprávnění, takových zákroků, jež pro nedostatek prakse není a nemůže býti schopen úspěšně bez ohrožení zdraví nemocného provésti (srovn. rozh. č. 1441 víd. sb.). Je proto opačný názor zmateční stížností zastávaný naprosto neudržitelný a vedl by k nedozírným důsledkům, které zákon čís. 114/1929 Sb. n. s. jistě nezamýšlel.

Věcně nesprávné jsou i vývody zmateční stížnosti v tom směru, pokud stěžovatel zastává názor, jako by šlo o nevědomost po rozumu § 356 tr. z. jen tehda, když byly lékaři ten který poznatek nebo ta která methoda lékařské vědy samy o sobě neznámy. Nevědomost může lékař projeviti i tím, že zmíněné poznatky a methody samy o sobě mu známé nesprávně aplikuje na konkretní případ. Proto je bez významu, že obžalovaný v případech M., O. a P. jednal na přání nemocných, ačkoli v případě M. znal nevýhody operací v soukromém bytě, v případě O. věděl o nutnosti zavésti permanentní cévku a v případě P. znal riskantnost operace. Jeho nevědomost projevila se tu v tom, že význam lékařských poznatků podceňoval na úkor pacientů, že tudíž pravý a skutečný význam všeobecného poznatku p r o k o n k r e t n í p ř í p a d neznal. — — —

Nalézací soud tím, že, ač uznal obžalovaného vinným pouze přečinem podle § 356 tr. z., vyměřil mu vedle správně a jedině v úvahu přicházejícího trestu uvedeného v § 356 tr. z., a to zapovězení provozování veškerého lékařství dotud, až v nové zkoušce dokáže, že nabyl vědomostí, jichž se mu nedostává, ještě podle § 335 tr. z. trest na svobodě, a to tuhého vězení osmi měsíců zostřeného postem čtrnáctidenně, vykročil ze své moci trestní a zatížil tím rozsudek zmatkem podle § 281, čís. 11 tr. ř. zmateční stížností právem vytýkaným.

Bylo proto v tomto směru odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti a rozsudkový výrok, pokud jím byl obžalovanému podle § 335 tr. z. za použití § 260, písm. b) tr. z. uložen trest tuhého vězení osmi měsíců zostřeného postem čtrnáctidenně jako zmatečný zrušiti, při čemž ostatní výroky o trestu a výroky s tím souvisící, a to, že se obžalovanému podle § 356 tr. z. zapovídá provozování veškerého lékařství potud, až v nové zkoušce dokáže, že nabyl vědomostí, jichž se mu nedostávalo, jakož i výrok o odkázání soukromých účastníků podle § 366 tr. ř. na pořad práva civilního a výrok o náhradě nákladů řízení trestního (roz. v první instanci vzešlých) a útrat právního zastupování zůstávají nedotčeny.

Pokud jde o podmíněnost odsouzení, stačí odkázati na znění § 1 zák. čís. 562/1919 Sb. z. a n., jenž dává soudu právo odložiti z podstatných

důvodů výkon trestu peněžitého a trestu na svobodě. Zákon mluví pouze o těchto dvou trestech a vypočítává tudíž výčetmo tyto druhy, u kterých připouští použití zákona o podmíněném odsouzení. Zápověď provozování lékařství nespadá však pojmově ani pod trest peněžitý ani pod trest na svobodě a nepřichází proto vůbec v úvahu otázka podmíněnosti trestu v souzeném případě (srovn. rozh. č. 2313 Sb. n. s.).

Čís. 6135.

K dôkazu omluviteľného omylu (§ 6, odst. 2, písm. b) zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n.) nestačí len omyl po objektívnej stránke, ale je treba, aby pachateľ už v dobe spáchania činu znal okolnosti, na ktoré sa potom odvolal k dokázaniu omluviteľného omylu.

Poukazovanie na nebezpečné prekročovanie zákona (o pytliactve) je vo verejnom záujme nielen vtedy, keď porušovanie zákona nebolo ešte predmetom úradného vyšetrovania, ale aj vtedy, keď už bolo zahájené trestné pokračovanie proti vinníkom, lebo verejnosť má záujem na tom, aby sa dovedela, že sa porušovanie zákona skutočne aj trestne stíha.

(Rozh. zo dňa 14. februára 1938, Zm III 473/37.)

Obžalovaný A., funkcionár poľovníckeho spolku, napísal a v dvoch odborných časopisoch, ktorých zodpovednými redaktormi boli obžalovaní B. a C., uverejnil dva články, v ktorých referoval o tom, že súkromný žalobca bol v troch prípadoch lesnými orgánmi pristihnutý v cudzom revíre v spoločnosti pytliakov a že táto okolnosť je už predmetom vyšetrovania príslušných úradov. Súd prvej stolice sprostil všetkých troch obžalovaných podľa § 326, čís. 3 tr. p. obžaloby s odôvodnením, že sa im podaril dôkaz pravdy alebo aspoň dôkaz omluviteľného omylu. Odvolací súd bol opačného názoru a uznal obžalovaného A. vinným dvojnásobným prečinom pomluvy podľa § 2 zákona o ochrane cti a obžalovaných B. a C. každého prečinom pomluvy. V odôvodnení svojho rozsudku uviedol vrchný súd mimo iného, že sa obžalovaní nemôžu dovolávať dôkazu omluviteľného omylu už preto, lebo v dobe uverejnenia závadných článkov četníctvo už vyšetrovalo prípad súkromného žalobcu a podalo na neho trestné oznámenie, takže nebolo vraj vo verejnom záujme, aby bolo v časopisoch na onen prípad poukazované.

Najvyšší súd následkom zmätočných sťažností obžalovaných a verejného obhájcu zrušil z úradnej povinnosti podľa § 35, odst. 1 por. nov. rozsudok vrchného súdu čo do všetkých obžalovaných a vrchnému súdu uložil, aby znovu vo veci jednal a rozhodol; zmätočné sťažnosti odkázal na toto rozhodnutie.

Dôvody:

Proti rozsudku vrchného súdu ohlásili všetci obžalovaní a verejný obhájca za obžalovaného C. zmätočné sťažnosti podľa § 385, čís. 1 c) tr. p., ktoré obžalovaní A. a B. odôvodnili.